

**SUY NIỆM
TIN MỪNG
CHÚA NHẬT**

*

Ngày 3-7-2016

Chúa nhật 14 Thường niên

Anh em hãy ra đi

LỜI CHÚA: Lc 10, 1-12.17-20

Khi ấy, Chúa chỉ định bảy mươi hai người khác, và sai các ông cứ từng hai người một đi trước, vào tất cả các thành, các nơi mà chính Người sẽ đến. Người bảo các ông: “Lúa chín đầy đồng mà thợ gặt lại ít. Vậy anh em hãy xin chủ mùa gặt sai thợ ra gặt lúa về. Anh em hãy ra đi. Nay Thầy sai anh em đi như chiên con đi vào giữa bầy sói. Đừng mang theo túi tiền, bao bì, giày dép. Cũng đừng chào hỏi ai dọc đường. Vào bất cứ nhà nào, trước tiên hãy nói: “Bình an cho nhà này!” Nếu ở đó, có ai đáng hưởng bình an, thì bình an của anh em sẽ đến đậu trên người ấy; bằng không, thì bình an đó sẽ quay về với anh em. Hãy ở lại nhà ấy, và người ta cho ăn uống thức gì, thì anh em dùng thức đó, vì làm thợ thì đáng được trả công. Đừng đi hết nhà nọ đến nhà kia. Vào bất cứ thành nào mà được người ta tiếp đón, thì cứ ăn những gì người ta dọn cho anh em. Hãy chữa những người đau yếu trong thành, và nói với họ: “Triều Đại Thiên Chúa đã đến gần các ông.” Nhưng vào bất cứ thành nào mà người ta không tiếp đón, thì anh em ra các quảng trường mà nói: “Ngay cả bụi trong thành các ông dính chân chúng tôi, chúng tôi cũng xin giữ trả lại các ông. Tuy nhiên các ông phải biết điều này: Triều Đại Thiên Chúa đã đến gần.”

(xem tiếp trang 2)

**Đức Thánh Cha Phanxicô
bổ nhiệm Tân Giám mục phụ tá
cho Tổng giáo phận Thành phố Hồ Chí Minh**

WHĐ (25.06.2016) – Hôm nay, thứ Bảy 25-06-2016, vào lúc 12g giờ Roma (tức 17g giờ Việt Nam), Phòng Báo chí Toà Thánh đã công bố thông tin về việc bổ nhiệm Tân giám mục phụ tá cho Tổng giáo phận Thành phố Hồ Chí Minh như sau:

“Đức Thánh Cha Phanxicô đã bổ nhiệm linh mục Giuse Đỗ Mạnh Hùng, cho đến nay là Chuởng ấn và Thư ký của Đức Tổng giám mục Tổng giáo phận Thành phố Hồ Chí Minh, làm Giám mục phụ tá Tổng giáo phận Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam, hiệu toà Liberalia”. ■

(Nguồn: <http://press.vatican.va/>)

Tiểu sử Đức Tân Giám mục: xem trang 2

**Đức Thánh Cha Phanxicô
và Đức Thượng phụ Karekin II ký Tuyên bố chung**

WHĐ (27.06.2016) / Vatican Radio – Đức Thánh Cha Phanxicô và Đức Thượng phụ Karekin II đã ký một Bản Tuyên bố chung hôm Chúa nhật 26 tháng Sáu 2016, tại Điện Etchmiadzin, sau cuộc gặp gỡ các vị đại diện và ân nhân của Giáo hội Tông truyền Armenia.

Phần mở đầu của Bản Tuyên bố nhấn mạnh đến “các mối tương quan thẩm thiết và huynh đệ” hiện đang có giữa hai Giáo hội Công giáo Roma và Giáo hội Tông truyền Armenia. Sự gần gũi “trong đức tin và đức ái” đã không ngừng được củng cố, từ sau cuộc tông du của Đức thánh giáo hoàng Gioan Phaolô II vào năm 2001, nhân dịp kỷ niệm 1.700 năm Armenia được Rửa

tội, là quốc gia Công giáo đầu tiên trong lịch sử. Bản văn cũng đề cập đến một khoảnh khắc quan trọng khác trong lịch sử của mối tương quan này: Thánh lễ trọng thể được cử hành ngày 12-06-2015 tại Vương cung thánh đường Thánh Phêrô, tưởng nhớ các nạn nhân người Armenia trong sự kiện “Metz Yeghern”, vụ tàn sát năm 1915. Trong nghi lễ cảm động này, Đức Thánh Cha Phanxicô đã trích dẫn Bản Tuyên bố chung do vị tiền nhiệm của ngài là Thánh Gioan Phaolô II và Đức Thượng phụ Karekin II ký kết, gọi lại “vụ sát hại một triệu năm trăm ngàn Kitô hữu người Armenia trong một sự kiện thường được gọi là vụ diệt chủng đầu tiên của thế kỷ XX”.

(xem tiếp trang 4)

SUY NIỆM TIN MỪNG CHÚA NHẬT

ngày ấy, thành Xodôm còn được xử khoan hồng hơn thành đó.”

Nhóm Bảy Mười Hai trở về, hơn hờ nói: “Thưa Thầy, nghe đến danh Thầy, cả ma quỷ cũng phải khuất phục chúng con.” Đức Giêsu bảo các ông: “Thầy đã thấy Xatan như một tia chớp từ trời sa xuống. Đây, Thầy đã ban cho anh em quyền năng để đạp lên rắn rết, bọ cạp và mọi thế lực Kẻ Thù, mà chẳng có gì làm hại được anh em. Tuy nhiên, anh em chớ mừng vì quỷ thần phải khuất phục anh em, nhưng hãy mừng vì tên anh em đã được ghi trên trời.”

SUY NIỆM

Ai được mời gọi gặt lúa? Không phải chỉ là nhóm Mười Hai tông đồ, mà là 72 môn đệ; không phải chỉ là 12 chi tộc Israel, mà là mọi người thuộc mọi dân nước. Lúa chín đầy đồng mà thợ gặt thì ít. Mọi Kitô hữu đều được mời làm thợ gặt. Cả linh mục, tu sĩ, giáo dân đều được sai đến với cánh đồng hôm nay.

Một lời rao giảng làm rộn lên niềm vui: Nước Thiên Chúa đã đến gần anh chị em. Một lời chào thân thiện: Bình an cho nhà này. Một thứ hành trang nhẹ tênh: không túi tiền, bao bị, giày dép. Một việc phải làm: chữa lành những người ốm đau. Một thái độ phải có: khiêm tốn và siêu thoát, đón nhận những gì người ta cung cấp cho, không tìm kiếm tiện nghi, dễ chịu.

Nếu hôm nay Đức Giêsu sai chúng ta đi, Ngài sẽ dặn chúng ta điều gì? Chắc Ngài sẽ dặn khác, vì cánh đồng con người đã đổi khác. Chúng ta phải hiểu thấu nỗi khát vọng của bạn bè, phải biết nói sao để họ hiểu được, nhạy cảm để thấy điều họ thực sự đang cần, và sống hài hòa với lời mình giảng.

Có thể chúng ta sẽ đi giày, và có ba, bốn áo, sẽ có ví tiền và máy vi tính xách tay, sẽ có văn phòng, máy fax và điện thoại. Nhưng những thứ đó không làm chúng ta nặng nề. Hành trang không được trở thành những cản trở khiến ta mất sự tin thác vào Thiên Chúa và xa lạ với con người, nhất là những người nghèo khổ.

(xem tiếp trang 3)

Đức giáo hoàng Phanxicô ca ngợi Đức Bênêdictô XVI là “nhà thần học bàn quỳ”

WHD (24.06.2016) / La Croix – Nhật báo *La Repubblica* của Italia đã đăng tải Bài tựa của Đức giáo hoàng Phanxicô viết cho một tuyển tập các bài giảng của Đức giáo hoàng Bênêdictô XVI về chức linh mục, trong đó ngài ca ngợi vị nguyên giáo hoàng là một “nhà thần học bàn quỳ”.

Đức giáo hoàng Phanxicô viết: “Khi đọc các tác phẩm của Joseph Ratzinger / Bênêdictô XVI, càng ngày tôi càng thấy rõ ngài đã và đang thực hiện nền “thần học bàn quỳ”: bàn quỳ bởi vì, ngay trước khi là một nhà thần học vĩ đại và là bậc thầy của đức tin, ngài thực sự là một tín hữu, một người thực sự cầu nguyện; một hiện thân của sự thánh thiện, một người của hoà bình, một người của Thiên Chúa”.

Tiếp theo Bài tựa của Đức giáo hoàng Phanxicô có Lời giới thiệu của Đức hồng y Gerhard Ludwig Müller, Bộ trưởng Bộ Giáo lý Đức tin, là người đặc trách việc ấn hành toàn bộ các công trình của Đức nguyên giáo hoàng. Cuốn sách sẽ được dâng tặng hai Đức

giáo hoàng tại Hội trường Clémentê trong Dinh Tông toà vào ngày thứ Ba 28-06, nhân dịp kỷ niệm 65 năm linh mục của Đức Bênêdictô XVI (ngày 29-06-1951 tại Nhà thờ chính toà Freising).

“Khi đọc cuốn sách này, người ta thấy rõ trong 65 năm làm linh mục

(...) Đức Bênêdictô XVI đã thấy và đã sống, đã làm chứng về yếu tính của tác vụ linh mục một cách gương mẫu”, Đức giáo hoàng Phanxicô đã viết như trên và không ngần ngại so sánh Đức Bênêdictô XVI với Thánh giáo hoàng Lêô cả, một nhà thần học vĩ đại khác.

Đức giáo hoàng Phanxicô nhấn mạnh: “Từ quan điểm này, (...) tôi muốn nói thêm rằng có lẽ ngày nay ngài là vị nguyên giáo hoàng đã dạy cho chúng ta bài học lớn nhất của ngài là bài học về “thần học bàn quỳ”, một cách rõ ràng. Có lẽ từ đan viện *Mater Ecclesiae* nơi ngài nghỉ hưu, mà Đức Bênêdictô tiếp tục chứng tỏ một cách còn sáng ngời hơn nữa về “yếu

(xem tiếp trang 3)

Tiểu sử Đức Tân Giám mục Giuse Đỗ Mạnh Hùng

15-09-1957: Sinh tại Gia Định, Sài Gòn

1968-1976: Tu học tại Tiểu chủng viện Thánh Giuse, Tổng giáo phận Sài Gòn

1976-1982: Tu học tại Đại chủng viện Thánh Giuse, Tổng giáo phận Sài Gòn

1982-1983: Lao động tại Nông trường Lô 6, Củ Chi

1983-1990: Công nhân Hợp tác xã Mây Tre Lá Bạch Đằng, Quận 1
Theo học lớp tối Đại học Tổng hợp Tp. HCM, khoa Ngoại ngữ; tốt nghiệp Cử nhân Anh văn và Cử nhân Pháp văn

30-08-1990: Thụ phong Linh mục tại Đại chủng viện Thánh Giuse

1990-1993: Linh mục phụ tá giáo xứ Huyện Sỹ (Chợ Đũi), TGP Tp. HCM, và là giáo sư Anh văn tại Đại chủng viện Thánh Giuse, Tp. HCM

1993-1998: Học tại Viện Đại học Công giáo Paris với học vị Thạc sĩ Thần học, chuyên ngành Đào tạo linh mục

1998-2011: Linh hướng và là giáo sư Thần học Linh đạo tại Đại chủng viện Thánh Giuse, Tp. HCM

Từ 2001 đến nay: Phụ trách Hiệp hội linh mục Prado tại Việt Nam

Từ 2005 đến nay: Tổng thư ký Ủy ban Giáo sĩ và Chủng sinh, trực thuộc Hội đồng Giám mục Việt Nam

2011- 2014: Phó giám đốc Đại chủng viện Thánh Giuse, Tp. HCM

Từ tháng 6/2014: Chưởng ấn Tòa Giám mục TGP Tp. HCM và là Thư ký của Đức Tổng giám mục Phao-lô Bùi Văn Đọc. ■

Đức Thánh Cha bình luận về cuộc trưng cầu dân ý tại nước Anh

WHĐ (25.06.2016) – Sau khi người dân nước Anh bỏ phiếu rời khỏi Liên minh châu Âu vào hôm thứ Năm 23-05, Đức Thánh Cha Phanxicô đã nói rằng sự thay đổi này phải có được “những bảo đảm” cho lợi ích của cả nước Anh và các nước khác ở châu lục. Nhận định của Đức Thánh Cha được đưa ra trong cuộc trao đổi với các phóng viên trên chuyến máy bay từ Roma đến thủ đô Erevan, Armenia, để bắt đầu chuyến tông du 3 ngày tại quốc gia này.

Ngài còn nói rằng kết quả cuộc trưng cầu dân ý phải được tôn trọng bởi vì đó là ý muốn của người dân: “Đó là ý muốn được người dân bày tỏ và điều này đòi hỏi một trách nhiệm rất lớn về phía mọi người chúng ta để bảo đảm lợi ích của người dân của Vương quốc Anh, cũng như lợi ích và sự đồng tòn

tại của châu Âu”.

Đức Thánh Cha cũng bày tỏ sự hài lòng về việc ký kết một thỏa thuận ngừng bắn ở Columbia giữa chính phủ và phe nổi loạn FARC. Ngài nói: “Tôi vui mừng về thông tin này mà tôi mới nhận được ngày hôm qua. Trải qua 50 năm chiến tranh, chiến tranh du kích, quá nhiều máu đã đổ. Đó là tin tốt lành”.

Đức Thánh Cha bày tỏ hy vọng rằng các quốc gia đã nỗ lực dàn xếp thỏa thuận này sẽ làm sao cho thỏa thuận được bền vững để không bao giờ có thể bị đảo ngược.

Và Đức Thánh Cha kết luận: “Tôi gửi lời chúc tốt đẹp nhất cho Colombia nay đang thực hiện bước đi này”. ■

(Theo Vatican Radio)

Đức Thánh Cha tông du Armenia: tưởng niệm các nạn nhân của cuộc diệt chủng năm 1915

WHĐ (26.06.2016) / Vatican Radio – Trong ngày thứ hai của chuyến tông du Armenia, Đức Thánh Cha Phanxicô đã tới Đài tưởng niệm Tsitsernakaberd lúc 8g45 để tưởng niệm các nạn nhân của sự kiện “Metz Yeghern” (tiếng Armenia, nghĩa là *Tội ác tày trời*), tức vụ diệt chủng người Armenia vào năm 1915.

Đài được xây dựng vào những năm 1960, trong thời Xô viết, và từ khi Armenia được độc lập, đã trở thành một biểu tượng của sự hồi sinh dân tộc Armenia và là một nơi mà tất cả các vị khách đặc biệt của quốc gia này phải đến viếng.

Đức Thánh Cha tới đây khoảng 8g30, giờ địa phương, và cũng như tại hầu hết các chặng khác của chuyến tông

du này, ngài được Tổng thống Cộng hòa Armenia và Đức Thượng phụ Karekin II đón tiếp. Đức Thánh Cha từ từ tiến lại cây cột cao 44 mét, tượng trưng cho sự hồi sinh của Armenia,

(xem tiếp trang 4)

Đức giáo hoàng Phanxicô ca ngợi Đức Bênêđictô

tố quyết định”, về cốt lõi của thừa tác vụ linh mục mà các phó tế, linh mục và giám mục không bao giờ được quên, đó là: việc phục vụ đầu tiên và quan trọng nhất không phải là làm “công việc hiện tại”, nhưng là cầu nguyện cho những người khác, không ngừng, phần hồn và phần xác, như Đức nguyên giáo hoàng đang làm ngày nay: luôn đắm mình trong Chúa, với con tim luôn hướng về Chúa, như một người yêu nghĩ đến người mình yêu mọi lúc, dù đang làm bất cứ điều gì”.

Đây là lần đầu tiên Đức giáo hoàng Phanxicô, người đã từng nhiều lần ca ngợi Đức Bênêđictô XVI, đưa ra một suy tư về người tiền nhiệm của ngài trong một bài viết.

Cuốn sách này được ấn hành vào lúc, ở một số nơi trong Giáo hội, có những quan điểm tiếp tục đặt vấn đề về việc Đức giáo hoàng Bênêđictô XVI từ nhiệm và phản bác điều mà Đức giáo hoàng Phanxicô gọi là “thiết chế nguyên giáo hoàng”.

Sách do nhà xuất bản “Lời nói và thính lạng” xuất bản bằng tiếng Pháp vào mùa thu tới với nhan đề “Dạy và học tình yêu Thiên Chúa”. ■

SUY NIỆM TIN MỪNG CHÚA NHẬT

Hôm nay Chúa sai chúng ta làm chứng giữa đời, đôi khi ta thấy mình như chiên non giữa bầy sói. Chúng ta cứ phải trần trở hoài để Tin Mừng chúng ta rao giảng cho bạn bè thực sự đáp ứng những khát khao thầm kín của họ: khát khao an bình, tự do, niềm tin và hạnh phúc, khát khao tình huynh đệ, sự chia sẻ, tha thứ, cảm thông; để những việc chúng ta làm cho họ xoa dịu được nỗi đau nhức nhối, và giải phóng họ khỏi xiềng xích của ác thần, đang nô lệ hoá con người dưới muôn vàn hình thức.

Các môn đệ hớn hở mừng vui khi lần đầu tiên họ trừ được quỷ nhân danh Thầy. Vương quốc của Satan bị đẩy lui bởi những con người bình thường và yếu đuối. Hôm nay, khi xây dựng một thế giới công bằng và yêu thương chúng ta tiếp tục đẩy lui Satan, để Nước Chúa lớn lên trên mặt đất này, và trở nên viên mãn trong ngày sau hết.

CẦU NGUYỆN

Lạy Chúa Giêsu, xin sai chúng con lên đường nhẹ nhàng và thanh thoát, không chút cậy dựa vào khả năng bản thân hay vào những phương tiện trần thế.

Xin cho chúng con làm được những gì Chúa đã làm: rao giảng Tin Mừng, trừ quỷ, chữa lành những người ốm đau.

Xin cho chúng con biết chia sẻ Tin Mừng với niềm vui của người tìm được viên ngọc quý, biết nói về Ngài như nói về một người bạn thân.

Xin ban cho chúng con khả năng đẩy lui bóng tối của sự dữ, bất công và sa đọa.

Xin giúp chúng con lau khô những giọt lệ của bao người đau khổ thể xác tinh thần.

Lạy Chúa Giêsu, thế giới thật bao la mà vòng tay chúng con quá nhỏ. Xin dạy chúng con biết nắm lấy tay nhau mà tin tưởng lên đường, nhẹ nhàng và thanh thoát. ■

Lm Antôn Nguyễn Cao Siêu, SJ

Đức Thánh Cha tông du Armenia: tưởng niệm các nạn nhân...

giữa hai hàng thanh thiếu niên nam, nữ, mang y phục màu cờ của Toà Thánh và của Giáo hội Armenia Tông truyền.

Theo nghi lễ dành cho các nguyên thủ quốc gia viếng thăm Armenia, Đức Thánh Cha đã đặt một bó hoa dưới chân cây cột, và một ban nhạc quân đội cử bài quốc ca của Thành quốc Vatican. Sau đó, Đức Thánh Cha đặt hai bông hồng - một vàng một trắng, là màu cờ Vatican- trước Ngọn lửa Vĩnh cửu.

Sau nghi thức dân sự là một nghi lễ phụng vụ. Các giám mục của Giáo hội Tông truyền đã đọc kinh “Lạy Cha” và ca đoàn hát bài “Hrashapar” (*Vinh quang kỳ diệu*), tôn vinh thánh Grêgôriô Người Khai sáng. Từ Alleluia trong bài hát mang ý nghĩa của Phục Sinh, của sự sống toàn thắng sự chết.

Cử tọa nghe đọc một số đoạn trích Tin Mừng và Đức Thánh Cha đọc một lời nguyện xin vắn tắt bằng tiếng Ý: *“Lạy Chúa là Đấng ban triều thiên cho các thánh của Người và thực thi ý muốn của các tín hữu của Người, Đấng đem lòng yêu thương và dịu hiền mà đoái nhìn các thụ tạo của Người; từ trời cao thánh thiện xin Chúa thương nghe chúng con, nhờ lời chuyển cầu của Mẹ Thánh Chúa, cùng những lời nài xin của các thánh của Chúa và của những người được chúng con tưởng nhớ hôm nay. Xin lắng nghe chúng con, lạy Chúa, và rủ lòng thương xót, thứ tha tội lỗi cho chúng con, xóa bỏ tội lỗi của chúng con. Xin cho chúng con được nên xứng đáng tôn vinh và tạ ơn Chúa, cùng với Chúa Cha và Chúa Thánh Thần, bây giờ và mãi mãi. Amen”*.

Một điệu nhạc tang do các nhạc công thổi lên, trong khi bầu trời trở nên quang đặng, cho thấy Núi Ararat hùng vĩ xuất hiện ở chân trời. Sau đó, Đức Thánh Cha trồng một cây và ghi sổ vàng lưu niệm như sau: *“Tại đây, lòng tôi tràn ngập nỗi đau và tôi đã cầu nguyện để đừng bao giờ xảy ra thảm họa như thảm họa này nữa, để nhân loại luôn nhớ và biết lấy điều lành chiến thắng điều ác. Xin Thiên Chúa ban hoà bình và an ủi cho dân tộc Armenia yêu quý và cho toàn thế giới. Xin Thiên Chúa vun trồng ký ức của dân tộc Armenia. Ký ức ấy sẽ không bị xóa mờ hay lãng*

Đức Thánh Cha Phanxicô và Đức Thượng phụ Karekin II ký Tuyên bố chung

Một lời kêu gọi cộng đồng quốc tế đối diện với các thảm họa đang diễn ra

Trong Bản Tuyên bố mới này, Đức Thánh Cha Phanxicô và Đức Thượng phụ Karekin II dành một đoạn dài để nói đến *“thảm họa hết sức lớn lao đang diễn ra ngày nay trước mắt chúng ta: vô số những con người vô tội đã bị giết chết, bị đưa đi đây hay buộc phải chọn một cuộc sống lưu vong đau đớn và bấp bênh, vì lý do xung khắc chủng tộc, chính trị và tôn giáo”* đang đặt Trung Đông và các phần khác của thế giới trên một thùng thuốc nổ. Bản Tuyên bố nhấn mạnh, cuộc bách hại các nhóm tôn giáo thiểu số đã trở thành *“một thực tế của đời thường”*, liên quan đến tất cả các Giáo hội. Niềm đau của các vị tử đạo này là một *“cuộc đại kết bằng máu”* *“vượt khỏi các chia rẽ lịch sử giữa các Kitô hữu và kêu gọi chúng ta cố vũ cho sự hiệp nhất hữu hình giữa các môn đệ của Đức Kitô”*. Do đó, hai vị lãnh đạo tôn giáo kêu gọi mọi người cầu xin *“Các thánh Phêrô và Phaolô, các thánh Tadeô và Batolômêô (những người đã loan báo Tin Mừng tại Armenia) biến đổi lòng trí của tất cả những ai đang gây nên những tội ác như thế và của những người có khả năng ngăn chặn những cuộc bạo lực này”*. *“Chúng tôi kêu nài các nguyên thủ các quốc gia lắng nghe yêu cầu của hàng triệu nhân sinh đang lo âu chờ đợi ngày hoà bình và công lý lên ngôi trên thế giới, đang cầu khẩn cho các quyền lợi của họ được tôn trọng, đang khát khao bánh ăn chứ không phải vũ khí”*.

Đức Thánh Cha và Đức Thượng phụ than phiền là *“việc trình bày tôn giáo và các giá trị của tôn giáo”* đang diễn ra dưới một lăng kính bảo thủ chuyển tải hận thù, kỳ thị và bạo lực. *“Việc biện minh cho những tội ác này trên*

---

quen, và là nguồn mạch của hoà bình và tương lai”.

Trước khi rời khỏi đây, Đức Thánh Cha đã gặp gỡ khoảng mười người thuộc dòng dõi những người Armenia được Toà Thánh che chở trong những năm 1920, dưới thời Đức giáo hoàng Piô XI. Một cử chỉ nói lên ý muốn của Toà Thánh là tiếp tục dẫn thân đứng về phía dân tộc Armenia. ■

cơ sở các tư tưởng tôn giáo là không thể chấp nhận được, bởi vì ‘Thiên Chúa không phải là Đấng gây hỗn loạn, nhưng Ngài tạo bình an’ (1Cr 14,33)”, hai vị khẳng định điều đó khi nhấn mạnh tới việc tôn trọng các sự khác biệt tôn giáo như điều kiện thiết yếu cho sự sống chung hoà bình giữa các nhóm dân tộc và tôn giáo. *“Bởi vì chúng ta là các Kitô hữu, chúng ta được mời gọi phát triển các con đường của hoà giải và hoà bình”*. Hai vị lãnh đạo tôn giáo, vốn hy vọng ở một giải pháp hoà bình cho cuộc xung đột tiềm ẩn đặt Armenia và Azerbaïdjan đối đầu nhau về vùng Nagorno-Karabakh.

Các ngài cũng kêu gọi các tín hữu: *“Chúng tôi kêu gọi các tín hữu của hai Giáo hội mở rộng tấm lòng và đôi tay cứu giúp các nạn nhân của chiến tranh và của khủng bố, các người tị nạn và gia đình của họ”*, bởi vì đó là *“ý nghĩa của lòng nhân đạo, của tình liên đới, của tấm lòng cảm thông và quảng đại của chúng ta”*, vốn đang lâm nguy. Đức Thánh Cha và Đức Thượng phụ nhìn nhận rằng đã làm được một số việc, nhưng cũng kêu gọi những người có trách nhiệm chính trị và quốc tế nỗ lực hơn nữa để *“bảo đảm cho mọi người quyền được sống trong hoà bình và yên ổn, để duy trì tình trạng Luật pháp, để bảo vệ các nhóm thiểu số tôn giáo và sắc tộc, để chống lại việc buôn bán vũ khí”*.

Bảo vệ gia đình và dẫn thân xây dựng sự hiệp nhất

Mặt khác, hai vị lãnh đạo tôn giáo cũng bày tỏ mối lo âu về tình trạng xã hội thế tục hoá, đang tìm cách loại bỏ tất cả những gì là thánh thiêng, cũng như về cuộc khủng hoảng mà các gia đình tại nhiều quốc gia đang phải trải qua. Hai Giáo hội tái khẳng định quan điểm chung của mình về gia đình, *“đặt nền tảng trên hôn nhân, hành động nhưng không và yêu thương trung tín giữa một người nam và một người nữ”*.

“Ý thức rằng điều hợp nhất chúng ta còn mạnh hơn điều chia rẽ chúng ta”, hai Giáo hội mạnh mẽ tái khẳng định cần phải nỗ lực ngày càng nhiều hơn nữa cho việc xích lại gần nhau, để củng cố sự hợp tác trong lĩnh vực thần học và đạo đức, cả trên bình diện các cộng đoàn địa phương, hướng tới sự hiệp thông.

Các tín hữu cũng được mời gọi *“làm việc với nhau trong sự hài hoà để thăng tiến các giá trị Kitô giáo”* giữa lòng xã hội và góp phần một cách có hiệu quả *“vào việc xây dựng nền văn minh của công lý, hoà bình và của tình liên đới”*. ■